DE

ZEE-STRAET

Van

'sGRAVEN-HAGE

op

SCHEVENING.

Door den HEER
VAN ZUYLICHEM.

In 'sGRAVEN-HAGE,

By JOHANNES TONGERLOO, Boeck-verkooper
woonende in de Veen-ſtraet, CIƆ IƆC LXVII.

Nobilibus Potent[is]. dominiorum Hollandiæ & occid. Frisiæ Rationariis.

nec non

Ampliss[is]. Prudentiss[is]. HagæComitum Rectoribus.

AUTORIBUS PULCHRÆ, BONÆ, UTILIS VIÆ BENEDICAT IPSA VERITAS VITA ET VIA.

Op de

ZEE-STRAET

Van den

Heere van Zuylichem.

Die in zyn groene jeugd het Haegs Voor-hout beſchreef,
Dat koele wandel-rack, die ſchoone Linden-dreef,
Verdiende door zyn pen een eer-krans van Laurieren:
Nu vond zy ſtof in 't zand en deſe nieuwe Straet,
Waer langs men uyt den Haegh recht nae de zee toe gaet,
Om met geen minder groen zyn graeuwe hooft te cieren.

Dit wil hy dat men houw voor zynen Swaneſangh:
Ick roep'er tegen, neen, en wenſch dat hy noch langh
Magh leven eer hy in de boot van Charon trede,
Op dat hy deſe pen, die hem zo wel noch voeght
En daer hy my en meer liefhebbers door vernoeght,
Tot diergelycken werck ſomwylen noch beſtede.

Wy leven in een tyd, die dapper vruchtbaer is
Van Dichters, maer die al in de gedachtenis
Der menſchen door haer kunſt niet eeuwigh zullen leven:
Die meenigh vel papiers mee helpen in den int,
Daer zich de kruyenier niet quaelyck by bevindt
Om dat zy hem veel ſtofs tot peper-huysjes geven.

Maer zulcke Dichters, als den Heer van Zuylichem,
Die zyn der dun gezaeyt; zyn werck heeft kruym en klem,
Maer 't wil niet zyn geslickt: men dient het wel te kaeuwen
En doe, gelyck het schaep, dat graegh in 't gras wel byt
Maer, als 't verzaedight schijnt, gaet zitten en zyn tyd
Besteedt om 't geen het swolgh wat kleynder weer te knaeuwen.

Maer ben ick wel beraen dat ick my hooren laet
Eer dat de Lezer treedt in dees berymde Straet?
Daer smaeckt geen wrange vrucht by 't zoet van rype vygen.
Maer 't goede hert, dat ick den Heere Dichter draegh,
Had my, eer ick 't bedacht, geworpen over staegh
En dwongh my hier zyn lof niet heel en al te swygen.

PROSOPOPOEA.

Acclivis & declivis & multo fui
Molesta sabulo commeantibus via:
Nunc plana sum platea, saxo coctili
Constrata nuper; quisquis hac iter facit,
Eques pedesve, quod queratur non habet;
Ad littus itur duro & æquo tramite,
Rhedæque molles, essedа & petorita
Levesque carri celere transcurrunt rotâ
Et huc & illuc, arduusque cornipes
Petulante planos ungulâ silices quatit
Ubi ante bibulâ se fatigabat viâ,

Pi-

Pilenta, matres, filias, novas nurus
Anhelus & cervice pendulâ trahens;
Nec execratur nunc arenas, ut solet
Auriga potus cum per altum pulverem
Ageret flagello jam labascentes equos.
Numero virorum, vi ligonum & curruum
Sum facta quod sum: sed quod à multis legor
Quibus huc venire non vacat nec commodum est
Et nunc videndi me domi fit copia
Immunibus, sedentibus, cubantibus,
Illud Camœnis ZUYLECHEMI *debeo.*
Quid huic rependam? Liber ipsi & posteris
Ultró citróque semper hac sit transitus.
Meretur hoc & amplius, qui me suis
Celebrare Musis voluit & quàm plurimis
Forsan salivam movit huc excurrere,
Vectigal unde crescat hic quod penditur.

J. WESTERBAEN.

Op

Op de

ZEE-STRAAT

Van den

HEERE van ZUILICHEM.

De STRAAT spreekt.

'k WAs eertijds Sand en Duin, nu leg ik vast in steen,
Van Wandelaars besocht, van duisenden betreen,
Voetknechten, Ruiteren, die 's avonds, voor het dalen
Der Son, na hunnen lust, gaan een Zee-luchjen halen.
Noch is my meer gelukt; wat of ik was of wier,
Of Sand, of Steen, 'k ben nu verandert in papier,
Een gang-pad, niet so seer voor Hoeven en voor voeten,
Als wijse herssenen, die my eerbiedigh groeten.
Ik ben nu wel bewaart; Ry, Jonker, dat het klinkt,
Ik leg nu vast, so seer in steen niet als in Inkt,
Inkt duyrsamer als steen: Nu durf ik 't hooft opsteeken,
Niet min, (dewijl ik ook deselve Afkomst reeken,
En eene Vader, daar ik hooge moet opdraagh,)
Als het gerijmde HOUT, en den bespraakten HAAGH:
So langmen Strandwaarts uit de lieve Staten stee gaet,
Heet ik, eeuw in, eeuw uit, de Zuilichemsche Zee-straat.

S. SIMONIDES.

Hic ubi tota stupens de se Natura triumphum
Ducier audaci victa labore videt,
Hic ubi se Batavis tumidus submittere Collis
Cogitur, & Laterem subter Arena latet,
Hic ubi de sterili sabulo frondescere jussa
Populus umbrosam spondet adulta viam,

Judice me, vili suspensis cardine clathris
Lignea magnificum Janua fœdat opus.
Eia, Viri proceres, solido de Marmore Portam
Addite; pro modulo nostra papyrus erit:
Ecce, Patres, operæ tantum pars altera restat,
Dimidium facti fecit Episcopius.

CONSTANTER.

DE
ZEE-STRAET.

DE Werelt gaet haer' gang, ſy werrt en blyft aen't werren,
En 't gaet my in't gewerr als met de meeſte Sterren:
My dunckt, en ick gheloov't, daer is een' order in,
Sy hebben elck haer' ſwier en haer' verſcheyden ſin;
Maer ick ontwerr het niet, en die 't haer onderwinden,
Ick ſie ſy roemen't, maer ick twijffel of ſy't vinden.
Soo ſpaer ick wiſſe moeyt voor ongewiſſe Vrucht;
Ick beſigh Son en Maen voor heldere genucht,
En Sterren voor ſoo veel haer' glinſteringh kan ſtrecken,
En mog'lick van ſoo verr wat goeds of quaeds verwecken,
Terwijl het and'ren luſt te ſoecken nacht en dagh
Waer door en wat ſy doen, en wat elck weſen magh.
Het Wereldſche beleidt van Landen en van Steden
Begaep ick even ſoo; ick houdt'er voor, dat Reden
Haer werre-garen twernt en ontwernt ſoo 't behoort;
Maer hoe dat twernen gaet, daer kom ick niet me' voort,
Noch tracht het niet te doen: ick kan de moeyte derven,
En leven ſonder ſorgh om ſonder ſchroom te ſterven
Van quae Gemeentes klap, die blinde ſlagen ſlaet,
En keurt het overlegg der ſaken, nae't vergaet.
Het Schip zeilt, en ick mé: maer 't Zee-volck kent Getyen,
En Wind en Weer; ick niet: veel min verſtaen ick 't glijen

Van min en meerder Wandt door Block en door Catroll:
Is 't slechte Zee, ick smaeck 't als and're; gaetse holl,
Ick draegh't als andere, geduldigh still in 't midden
Van 't stormighe gerucht help ick de Maets met bidden
Dat God haer helper zy, en uyt mijn' arme kist
Met wat ick beter soo bestede dan verquist.
Doe't mijn' beurt is geweest den Man te roer mijn' handen
Te leenen, daer hy quam te schepen of te landen,
Ded' ick het yverigh, en met deselve trouw
Die'ck noch het Vaderlandt, als 't zijn most, leesten souw.
Sijn Kind heb ick gedient soo lang het God liet leven,
Het Kinds-kind blijv ick by, soo lang het God will geven,
En 't Kind gedoogen sal: de Peerel van sijn' Erf,
Staet, seghtmen, eenichsins op mijner diensten kerf:
En staet my niet goed koop; vier mijner laeste Jaeren,
Door Hoven vol gewoel, door Bergen en door Baeren,
Door stormen en soet weer zijn even toegebracht
Om 't kind sijn eigendom te brengen in sijn' macht.
Of 't menschen niet en de'en, God heeft het willen loonen,
God heeft het midden op den middagh willen kroonen.
Sints ben ick moe gewerrt; en 't voeght my wel geseght,
Haelt, Heer, in Rust en Vré uw' afgesloofden Knecht;
Nu my de Werelt kan enick de Werelt derven,
Weest met my op mijn End, en na my met mijn' Erven.
Ick hebber, door uw' gunst, van Kinds been in geplant
Wat deugd, wat wetenschap de dienst van 't Vaderland
Van sulcken eischen magh: men achte wat sy weten,
Men acht' het niet; mijn sorgh heeft sich in als gequeten,

En

En 't queeckſel heeft ſich ſelfs gequeten ſoo het moſt
En manlijck uytgevoert het gheen ick wel begoſt.
Terwijl ick 't ſeggen gae, en dien ſlagh van gedachten
Of wel, of qualick ſoeck in andere te ſmachten,
En ſchudd mijn ſelven om, en ſoeck in mijn gemoet,
(Dat ſelden vrolick is als 't niet met all en doet,
En niet altoos geſint tot Stemm' of Snaer, of leſigh)
Waer mé 't bey, wel geſint te maken is, en beſigh,
Soo komt ghy meeſtendeel, mijn uyterſte behaegh,
Mijn noyt volpreſen, noyt half uyt gepreſen Haegh,
En opent my de Milt; want tegens all' de Wetten,
Natuer, van uw geſagh, die luſt en liefde pletten
Als 't op de hoofden ſneewt, ſchijnt deſe liefde groeyt
Hoe mijn verloopen dagh meer na den avond ſpoeyt.
'K heb Jong en achteloos, nu menigh Jaer geleden,
Soo 't Kalf treedt inde Wey, all daer ick tré getreden,
Maer ſonder gae te ſlaen in wat een Paradijs
Mijn ſnoer gevallen was. Nu werd ick het ſoo wijs,
Dat, waer my luſt of laſt gevoert heeft, op mijn' dagen,
(Vraeght jonge Lieden niet) my geenerley behagen
In 't koſtelixte mall, in 't wyſte moy, 't gemoet
In 't minſt en heeft beroert als mijn' Geboort-ſtadt doet.
Een jong hert, wel geraeckt van 't ſchoon van ſijn' beminde,
En keurt niet ſchoon by haer in wat geweſt hy 't vinde:
Mijn oud hert, even ſoo, en werdt niet ſchoons verthoont
Dat ſchoon te noemen zy by waer het wierd en woont;
Ick kom van over Zee, van uyt de warme Landen
Die over-bueren zijn van d' Africaenſche ſtranden,

En hebbe daer doorſocht, doorkropen en doortre'en,
Wat heerlijck, aengenaem en lieflijck was, of ſcheen;
Maer, Ooſt, Weſt, t' huys was 'tbeſt. O t'huys van hooger waerde,
Koſt ick uw' wedergae niet vinden op der Aerde
Doen ick u laeſt verliet, Waer mede derv ick nu
Uw' onlangs nieuwen glans verg'lijcken als met u?
Een' Land-ſtadt liet ick u, gedolven in uw' Duynen,
Gedoken in uw Sand: Waer zyn die witte kruynen,
Waer is die dorre Klift, waer is dat ſteile droogh,
Daer geen oogh over moght, m'en ſtonde Toren-hoogh?
Kan ick door Bergen ſien, en ſonder ſand in d' oogen?
En ſien ick Schevening, en ben ick niet bedrogen,
En ſien ick door een' Laen ten einde van ſyn' Straet?
O edel onderwint, ô eer van Stadt en Staet,
Waer vind ick woorden uyt om u vol uyt te prijſen?
'K heb eertydts wat beſtaen voor Sotten, wat voor Wijſen,
En wat voor een Voorhout, een Hofwijck, of een leur,
Hier weet ick wat noch hoe, hier dwael ick in de keur;
Der dingen is ſoo veel die 'k vinde te beſchrijven,
Dat hoe 'k meer onderneem hoe 'k min ſie te bedrijven.
Mijn hand joockt niettemin, mijn' herſſenen, mijn hert
En all wat met de hand in 't werck bewogen werd.
Maer hert en herſſenen zyn mijn' twee ſcherpſte ſporen,
Die thoonen my mijn haer, die brengen my te voren
Hoe kort het overſchot van mijne loop-baen is,
Hoe naer die uer kan zyn die altoos ſoo gewis
En ſoo onſeker is, hoe 'ck ſtadigh heb te vreeſen
Dat my de laetſte Sonn dien morgen is gereſen.

De

Den Hemel doe daer van wat des geschreven stae,
Dit Haspeltie moet af eer ick ontleven gae.
'TEN IS van gist'ren of van heden niet begrepen,
Dat die den taeyen trè van door den Duyn te slepen
Soo verr verlichten kost, dat Haegsche Burgery
Vol adems, koel en droogh geraeckten op de Zy,
Een eeuwigh man sou zyn, diens salighe gedencken
Den Haegh en Schevening met Roosen sou beschencken:
Maer 't hiet onmogelijck, als all dat onbeproeft
Oneindelicken dwang van redenen behoeft.
Noch houdt geen' reden steeck; men wil 't nieuw sien en voelen:
Voor dat men 't voelt en siet, sietm' alle sinnen woelen
Om 't voor sot en verwaent te doemen, en 't Papier
Daer 't in beworpen staet verdoemen tot schoon vier.
Wie dorst een stuckjen Stael sijn schip, sijn goet, sijn leven,
Sijn' wel en qualijck-vaert, soo te beleiden geven
Als 't nu gegeven werdt? wie docht'er dat een Steen
Dat Stael begaven sou met oordeel, schier, en re'en,
Om altijdt even wijs, en stevigh, vol bedaren
En onbeweeglickheit in alle wedervaren,
(Dat menschen niet en doen) sijn oogwitt gae te slaen,
En sonder wanckelen recht uyt door Zee te gaen?
De Proef most richter zijn; en nu zijn 't soo veel proeven,
Datw'er geen' reden van noch soecken, noch behoeven.
Wie wist hoe Swavel, Kôol en Steen-sout t' samen swoll
Eert 't uyt een Monicks Hooft of uyt een Duyvels Hol
Ter Werelt was gebracht? (waer 't in dat hol gebleven
Wat souder duysenden, sints maer dry Jaren, leven,

Wat

Wat vochtmen mannelick en ſonder vuyl getier
Ten minſten in het diepſt van 't Water vry van Vier
En ſonder Blixem-ſlagh te vreeſen als van boven !)
Nu weetmen 't by de proef, nu derftmen 't ſoo gelooven,
Als die geen' Hell en kent, en keurt de waerheit vals,
Tot dat hy 't voel' en hebb' den Duyvel aen den hals.
Wien docht het voor niet lang waerſchijnelijck te weſen,
Dat een man in een' dagh ſouw leveren te leſen
Daer aen een' menighte ſich ſat te leſen vond,
Dat in een' oogenblick een blad vol lett'ren ſtond,
Daer op het ſcherpe Gift van wateren die bijten
En 't vinnigſte Metael doen ſplijten en verſlijten,
Geen' bijtens macht en heeft, ſoo dat de leck're tand
Van luye Monicken kon leven ſonder hand,
En, met de penn in 't vier, haer lollen en haer leſen
Voor onbeſorgden koſt haer ſwaerſte plicht ſou weſen,
En datter nauwelix oud Linnen voor Papier
Genoegh verſlijten ſou, om dat onlesbaer vier
Van Schrijvers te voldoen, die dagen lang en nachten
Haer ſelven pijnigen en ons met haer' gedachten,
Daer nu ſoo weinigh is te twijffelen aen 't ſtuck,
Dat heel de Wer'ld goed koop geraeckt is in den Druck?
Soud 't van geleerde li'en niet zyn geſeght, ſy raſen,
Had haerer een belooft met brockeltjens van Glaſen
All' oogen, jong of oud, ſoo ſtercken hulp te bien
Dats' alle verr naerby gedwongen ſouden ſien,
En Delft en Rotterdam tot voor den Haegh beſcheiden,
En ſchier geen onderweegh begrijpen tuſſchen beiden,

En

En reiſen Hemel-hoog, en ſeggen inde Maen
Schier hoe de Menſchen zijn die langs de huyſen gaen?
'T is niettemin geluckt, en mog'lijck niet ten ende;
Wie weet waer Godt begeert dat dat beſtaen belende,
En hoe veel naerder hy ſal dooghen ons geſicht
By, daer wy henen gaen, den oorſprong van het licht?
Had yemand oyt gewacht dat yemant in ons' dagen
De Son ſoo na ſou gaen, dat eens het eeuwigh klagen
Van ontrouw Rader-werck ten einde weſen ſou,
En geen' meer twijffeling aen Veer of Wicht en Touw?
Siet, wy beſitten 't ſoo als 't niet en was te hopen;
Men houd' het my te goe, derv ick my Groot-vaer doopen
Van d'allom lieve konſt, Hy dieſe heeft verſint
Is mijn aſſetteling; Soo is ſy mijn Kinds kint;
En s'is noch in haer' groey, en ſal wel kloecker werden,
Kan 't des verſinners draet van Leven noch wat herden,
En wil gram Engeland eens luyſteren na Vré,
's Lands liefde voert hem wel tot in de zilte Zee,
Om Zeeluy t' ondergaen, en 't voordeel aen te wijſen
Van 't geen de Lieden nu maer voor wat geeſtighs prijſen,
En ſtellen haer ſoo vaſt (dat noyt en is gehoort)
Een Ooſt en Weſter punt als dat van Zuyd en Noord.
'T hiet all onvindelick wat ick dus lang verhale
En, wat ick preecken moght, men hiel geen' ander tale
Van Haegh en Zee aen een te knoopen met een' wegh;
De weerklanck van mijn Wegh en was niet als, wegh wegh.
En op, Aen een, ſloegh Neen, en 't waren ſiecke droomen:
Wat mocht ick mijmeren, daer koſt geen deegh af komen.

Het ſand vermeeſteren met een' gebacken baen,
Waer, om begaen, niet vreemd, maer ydel, om beſtaen;
Was ick een Hagenaer, en kenden ick ons ſand niet,
En had ick noyt gelett hoe 't even over 't Land ſchiet
Als Ætna met ſijn' Aſch, van onderen geterght
Door d' ingeſlopen Zee, of 't Napelſche geberght?
Had ick geen' heughenis van onſe Winter ſlagen?
'K had heden wat gewrocht; men ſou my merghen vragen,
Waer is die harde Wegh, die klare klinckaert heen?
Met ſulcken loſſen ſand, en well ſoo loſſen re'en
Vielm' oud en jong op 't Lijf. Ick poogde my te weeren,
Ick pleitte, Sand was Sand, Sand quam en Sand koſt keeren,
'Ten was noch Steen noch Stael, en ſoo 't als Stael of Steen,
Daer 't eens gedreven was gepackt waer over een,
Dat Haegh en Schevening van over lange jaeren
Onwedernaeckelick van een geſcheiden waeren
Met ſpijtiger Geberght en naerderaende Locht
Dan daer den Africaen ſijn' Leger over brocht:
Dat onſe heuvelen beſt ſchenen te gelijcken
Het dagelixe lot van Armen en van Rijcken,
Altoos in 't ongewiſs, na 't ſtormen vanden tijd,
Dan weeldrigh en vol op, dan kael en alles quijt.
Maer pleiten gingh niet aen: men leende my geen' Ooren,
Daer t ſinnelixt geweld van Reden in kon booren;
Onreden ſtont'er voor, en onmacht, mogelijck,
Van mijn' te weecke tong, of des' en die gelijck.
Soo maeckten ick meer Zeils, en paſte ſchoot te vieren,
Om, in Ty, maer voorwind, mijn' haven te beſtieren.

Ick kende mijn' onkund' en mijn' onmondicheit;
En hoopte dat mijn' hand wat bondigher bescheit
En meerder nadruck soud' en meerder indruck geven,
Ten minsten het Geschrift den schrijver over leven,
En, als ick wegh sou zijn, een vroom man mogelijck
Van herten seggen sou, die brodder had gelijck.
Dat hebbense voor uyt, Papieren; langer leven
Als die haer 't leven gaf, sijn' kind'ren, sijn' naneven
En 't uyterste geslacht; wanneer die lang verby
En rott zijn in haer Graf, soo gaen Papieren vry.
Danck hebben de goe Lien die s' eerst te voorschijn brachten
Die Gal, dat Coperoot, dat Linnen en die Schachten,
Daer door de sterflickheit haer selven overleeft,
En van 't onsterffelick wat voorsmaecks heeft en geeft.
O dooden die soo leeft, en na dit halve sterven,
De gansche Wereld roept om van uw goet te erven,
(Want of het goed geruckt, gepluckt, geeigent wordt,
By Dusenden, soo valt den inboel noyt te kort)
O dooden die noch zijt, ô Boecken die ick eere,
En soo gemacklick en soo geern me' verkeere,
Hoe komt ghy my te stae, dien 't ydele gerucht
Van dagelix geklapp noch vreught en geeft noch vrucht?
Waer ick my henen wend', ick vind mijn' arme ooren
Soo veel onlijdelix gedwongen aen te hooren,
Dat ick het schouw en vlucht, en bergh my onder u.
Want, schoon de Werelt eer niet wijser waer als nu,
(Ick vrees sy was 't nochtans; en sie geen' Sterren lichten
Dien 't voor die van eertijts niet toe en stae te swichten)

Dit weet ick, wat Papier bevolen is geweest,
Was sekerlijck de vrucht van een' bedaerden geest:
Die Schrijver satt'er toe, en waer het in 't vermogen
Van sijn vernuft geweest sijn selven t' overpoogen,
En doen meer dan hy deed' en beter dan hy schreef,
Het hadd in 't Witt gestaen: de schael hing recht en scheef,
En wipte menighmael ter slincker en ter rechter,
Eer hy, sijn eigen Roe, sijn eigen scherpe Rechter,
Het vonnis vellen dorst, en seggen eens op 't lest,
Ick weet het nauwer niet te siften, dit's mijn best.
Hoe anders, Hemelen, sienw' ons de Hoofden breken
By menschen, meestendeel, die metter haest eerst spreken
En dan bedencken! Volck, dat ons by loss gevall
Haer wilde tael toebraeckt, en woorden by 't getal,
Geen' Reden by 't gewicht met reden en manieren
Will noch weet voor te doen, noch will, noch kan vertieren.
Want kunnen hoeft sijn' tijd, sijn' stae, sijn' overslagh.
Oock is my onbewust wat stercker geest vermagh:
Mijn swacke werckt soo traegh op wat hy heeft te wercken,
Verbijstert sich soo licht in watter staet te mercken
Van 't geen by rappe lien en rapper tongen wordt
Met beckens, mogelick met emmers, uyt gestort,
Dat, my, dien 't lam gesegh of sluymeren of geewen,
Of walgen doet op 't lest, my brenght het snelle schreewen
Van scherpe kakelaers in onmacht van begrip,
En 't fijnste gae ick quijt, als tuschen Kaey en Schip.
Is 't vreemt dat my doo Lie'n haer blad'ren best behagen?
'T zijn bladeren vol fruyt: en doo Lie'n derv' ick vragen,

En

En vragen vraegh op vraegh, wie, wat, waerom en hoe,
En, wat ick vraegh en vraegh, ſy werden quaet noch moe.
Mijn Leſer is't hier bey, ſoo'ck lichtelick vermoede:
Oock voeld' ick 't komen; maer men houd' het my te goede,
Daer viel geen houden aen: als,'t hert van onderen
Aen 't blixemen geraeckt, wil 't boven donderen:
Genegentheit ſlaet door, en is niet meer te dwingen
Als in eens Vryers mond het ſpreecken en het ſingen
Van die ſijn hert beſitt. En, leſer, weeſt vaſt bly,
'T ſal wel gevochten zijn, geraeckt ghy hier mé vry,
'K heb my ten deel voldaen: om op mijn pad te keeren,
Als ick geen' herten ſagh met ſeggen te bekeeren,
Beſtond ick 't met die Pen, die, als 't my heeft belieft,
Mijn ſchrijvens onderwind niet nood en heeft gerieft:
Ick bracht mijn Leger uyt, en ſtelde 't in ſlaghoorden,
Slaghoorden op Papier van geen' onduytſche woorden,
En plaetſten yeder een, ſoo veel en verr my docht,
Daer 't ſlaend of weerende ten beſten gelden moght.
'K zei, Scheveninger Straet was een beſtaen vol eeren,
En geen ſoo heerlick om 's Lands luyſter te vermeeren,
En dan den luyſter van dien luyſter, onſen Haegh,
Ia mijnen van de Wiegh, daer ick mijn' roem op draegh;
Ick zeide, geen vermaeck van alle de vermaecken
Van in en om den Haegh en ſoude dit genaken;
Ick zeide, geen gemack en waer ſoo wel beſteedt
Als om arm Schevening te helpen uyt het ſweet;
Ick zei, gewiſſe winſt was uyt het werck te malen,
En, quam het op de baen, hoe en waer ſou men 't halen?

Mijn' armoed, ſtond't'er voor, ick wou de man wel zijn,
Soo geen Bors op en wou, men ſocht het inde mijn';
Op redelick beſpreck, dat niemant ſou beſwaren,
En doen my ſchad' ontgaen, en noch wat overſparen.
Maer, om geen' eigen-baet te ſchijnen na te gaen,
Ontleedd' ick 't heel geheim van all' mijn overſlaen,
En gaf het Stadt en Staet, en wie het waer, te kieſen,
By mogelick gewinn geen mogelick verlieſen:
Al watter tegen viel te dencken, wierp ick neer,
En blies 't gewichtigſte daer henen als een' veer.
Ten overvloet verſcheen het ſcherpſt van mijn' Geweeren
Ick ſocht het ongeloof met Dichten te bekeeren:
Dit wiſt ick by de proef, dat Rymens ſoete macht
Veel' Herten, meer als dwang van redenen, verkracht:
'T gedicht is als de wind door een' Trompett gedreven,
De nauwte geeft hem 't ſcherp, en een veel ſneller ſweven
Dan of de ſelve wind vloogh door een' open locht.
Dus had ick alles in een bondelken gebrocht:
,, *Waer 't niet als Eerlijck, niet als Voorderlijck alleen,*
,, *Niet als Vermaeckelijck, daer voor hier werdt geſtreden,*
,, *Mijn ſeggen waer gegrondt: Ja kieſt van dryen een,*
,, *In een van dryen is voll overwicht van reden.*
,, *Hoe blijfter dan yet goeds, yet doenlijx ongedaen*
,, *Daer Eer, en Voordeel, en Vermaeck te ſamen gaen?*
Dit roerde ſommighe, die 'ck mede ſcheen te ſlepen:
Maer daer het gelden moſt en wierd het niet begrepen.
Geeft goede drancken in; en blijft des wel gewis,
Haer werck en doet geen werck eer 't zeer aen 't rijpen is.

De

De Kind'ren weten tyd van Knickeren en Koten,
En, ſonder Almanack, en is't haer noyt ontſchoten
Wanneer 't goed knickeren, wanneert 't goet koten wordt;
Soo lang ſchiet alle kracht van redenen te kort:
Tyd doet, en Tyd doet niet, Tyd geeft, en wil niet geven:
All wie wat goeds verſint mach 't niet altoos beleven.
Geen dingh en werdt verkracht; daer hoort wat rijpens toe,
Soo langhe ſtaet men ſtill en loopt ſijn ſelven moe.
Soo lagh die Miſpel daer, en ſcheen te moeten rotten,
Eers' eetbaer werden ſou: het meer en minder ſpotten
Van meeſt onkundighe ſtond ick geduldigh uyt:
Ick koſtſe laten doen, 't en gingh niet door de huyt;
Daer is geen' gaere ſpijs voor magen die het woelen
Van ſcherpen etens luſt van binnen niet en voelen:
Haer walghen maeckte my noch yverloos, noch gram:
Mijn' Tafel bleef gedeckt, om of haer honger quam.
  Door eene twijffeling weet ick my niet te redden;
Neemt redenloos Gediert; ick weet en derv' het wedden,
Het neemt gewilligh aen wat hem te ſtade kom;
Stelt het ſijn oorboor voor, ten ſendt het niet weerom.
Wat lett de menſchlickheit? wy, redelicke dieren,
Waer halen wy van daen d' uytſinnighe manieren
Van, wat ons werdt verboôn, te willen met gewelt,
En wat ons werdt geboon en vriend'lick voorgeſtelt
Te haten en te vlien? Ick meen het is te halen
Uyt d' eerſte Appel-ſchuld, die wy ſoo dier betalen,
Dat elck genegen is 't verboden na te gaen.
Maer waerom taſten wy 't gebodene traegh aen?

Ge-

Geleerder volck als ick, 'k laet u den knoop bevolen:
Als gh' hem ontbonden hebt, soo vraegh ick noch uw' Scholen,
Hoe komt het ydel Niew by menschen soo bemint,
En tot een dienstigh Niew elck een soo ongesint?
Daer hoeft maer eenen Droom van dertele geburen
Die onse kleederen by dagen en by uren
Aen niewe snipp'ren snij, van d'een' aen d' and'ren dagh
En sietmender niet uyt gelijckmen gistren sagh:
Spreeckt van huys-backen Niew, van ingeboren vonden,
Daer hooren jaren toe eers' yemant konnen monden.
En dit's mijn lot geweest: nae langer jaren tijd
Verloste 't Vaderland sijn selven van 't verwijt
Van all te traghen sucht tot niewe nutticheden,
Of nutte niewicheit: allengskens wierd het reden
Dat altijd reden was, maer soo niet heeten moght,
Doe 't ongesiene kind ter Wereld wierd gebrocht.
Men socht het in de wiegh daer 't eertijds was geboren;
'T en wasser niet te sien: men wou den Vader hooren;
Hy was veel mijlen verr van 't Noorden om de Zuyd:
Maer met beleeft geweld van Brieven vondm' hem uyt.
Wat sou daer tegen staen? all 't vorighe verachten
Verachten ick soo geern als droomighe gedachten,
En altijd was 't my lief, altoos quam 't my te pas
's Lands dienst te voorderen met wat ick wist of was;
En die sich emmermeer daerin dorst laten soecken,
Verdiende noyt Rapier te handelen of Boecken.
Gebrack 't aen sleutelen, Smits haeckwerck quam te baet,
Om Kassen op te doen daer Scheveninger Straet

Niet

Niet in het ſand en lagh, maer in Papier begraven,
Met all den ommeſlagh die haer mijn' ſorgen gaven,
En 't ſprekende Papier wierd ſoo beleeft onthaelt
Als vriendelick verſchaft; daer was ick me' betaelt.
'T gevolgh was ſoo wy 't ſien: wel zy de wijſe Raden,
Die 't Kind verheerlickten met meer ėn meer cieraden,
Sy zijn ſoo geeſtigh, ſoo voorſichtelick beſteedt,
Dat die het niet en looft niet loffelix en weet.
Men damt Rivieren in met wederzijdſche Dijcken,
Om dollen overvloed van Wateren t' ontwijcken;
Hier werdt den overloop van Beeſt en onverlaet
Met Dijcken wederzijds gehouden vande Straet.
Wat is uw ongemack, bedillers, in 't bekrammen
Van 't uytſicht van certijts, Wat doen u groene Dammen
Voor overlaſt in 't oogh; zijt ghy den dorren Duyn
Van ouds niet moe geſien, en kan u geenen Tuyn'
Geen enckel wandel-pad volkomentlick behagen,
Soo gh' aen dat wandelpad geen' lijſt en vindt van Haghen,
Van Haghen daer veeltijds geen ander nutt afkom',
Dan dats' u moeyelick ontduyſt'ren kruijd en Blom?
En is het daer ſoo goed het ſchoon geſicht te weeren,
En is het hier ſoo quaed het leelicke t' onbeeren?
Lijdt met beleeft gedult wat hier te lijden is,
Dewijl dit lijdens end niet als verblijden is.
'T zijn gunſten diem' u doet, aenvaerdtſe maer ten beſte;
Onwijſe gaen ondiep, wel-wijſe ſien op 't leſte.
Maer neemt, de wandeling en vall' u niet te ſoet:
Wy weten, hooft voor hooft, dat elck eens ſterven moet,

En van dat ſterven ſprack een' Wijs' in oude dagen,
Is 't ſterven niet te ſwaer, ſoo kan ick 't licht verdragen;
Soo 't ſwaer om dragen is, ten minſten is het kort;
En dat's deſelve trooſt die hier gegeven wordt.
Twee vierden van een' uer zijn haeſtigh omgeloopen;
Wie ſou voor dat verdriet die vreughd niet willen koopen,
Van door d' onluſticheit van een' benauwden Pand
Sijn adem rijckelick te ſcheppen op een Strand?
Is 't niet genoegh geſorght voor al wat u kan deeren?
De Son, die booſe Son, heeftm' u geſocht te keeren:
En ſiet, de ſchaduw komt van menigh' groenen tack,
Die in geen' lange wijl ſal groeijen tot een Dack.
Gebreeckt'er noch meer ſorgs, en ſchrickt gy voor de Winden?
Die ſullen oock eer lang haer' krachten in ſien binden,
Eer langhe ſtaet die Straet gemantelt op een' Ry
Met drijmael dobblen Elſt aen d'een' en d'ander' zy
Meer waer te veel begeert, daer meer niet is te wenſchen.
Maer heb ick 't uyt een' droom, arm' Scheveninger menſchen,
Of is 't u uyt den mond gevallen, 't weeldrigh woord,
Daer van ick ſchrickende het galmen heb gehoort?
Is 't wel gelooffelick dat oyt in uw' gedachten
Gedachten zijn gegroeyt van opſpraeck en van klachten,
Als oftmen u, eilaes, groot leet had aengedaen,
Als gh' over klinckertjens verbonden wierdt te gaen,
En ſlijten Schoen, of Kous, of kouſſeloose Voeten,
Die in 't bekende Sand geen' Keyen en ontmoeten,
En veel min diſtelen, en Slangen allerminſt,
Soo dat u 't niewe pad verlies bood, maer geen' winſt?

Zee-

Zee-buren, arm geslacht, tot Slaverny geboren,
Was u dat seggen ernst, soo moet ghy ernstich hooren
Wat ick in ernst verhael en u te hooren staet:
Uw' Voeten hebben my gebracht op dese Straet;
Uw' Hoofden oock niet min: in tijden en ontijden
Sagh ick haer' drachten aen met deerlick medelijden,
En my en docht de Son soo klaer niet op den Noen,
Als dat elck schuldigh was u wat onthefs te doen.
Daer deden 't met haer' Bors, en, mogelick, van desen,
Als 't pas gegeven heeft, heb ick wel willen wesen:
Maer uw' noodsaecklickheit te keeren in vermaeck,
En uwen last in lust, hiel ick een' beter' saeck.
Ey, sluyt uw' herten voor ondanckbare gedachten:
Ghy waert het, kinderen, daer ickse minst af wachten.
En, over Kous en Schoen en blooten Voet en all,
Zijt ghy met my t' onvre'en, 't is onverdiende gall:
'T was dobbel wel gemeent, en beter uytgevallen:
Denckt hoe ghy zijt en waert, het moet u wel gevallen:
Scheelt singen uyt de borst, en stenen niet van een,
En dribb'len over Straet van door heet Sand te tre'en?
Gaet dribb'len naer de Merckt en komt al singend' weder:
Valt u den Hemel hard met hard en onsoet weder,
Het hard dat onder light versacht dat boven drijft,
Soo dat het eene hard het andere verdrijft:
Het sachte pad viel hard, daer valt geen seggen tegen,
Nu valt het harde sacht: gedenckt eens wat een segen,
Dat u de volle Mand min onder weeghen weegh',
Dan die ghy door het Sand na Huys droegt licht en leegh.

Wijckt yemand onder u noch voor gevoel noch Reden,
En noemt hy met gewelt ſijn oude, lieflick treden,
Sijn niew, onlijdelick; hoort, Wijven, 't gaet u aen,
De Duynkant ſtaet u vry, ghy mooght hem wel begaen;
Gaet douwter door en door, het is een ſoet vermaecken:
Maer, waer ick in 't bewindt, men ſoud u hier bewaecken,
En, quaemt ghy eens de Straet te roeren met een' voet,
Men keurde Mand en Viſch den Tollenaer verboett.
Ghy, goede Tollenaer, die ſluyten en ontſluyten
Wel-wettelick verkoopt voor Stuyvers en voor Duyten,
Paſt op uw eigen recht, tolt alle Wiel en Been;
Maer onder Been en Wiel laet Schevening met vre'en:
De wel-beſteede gunſt en maghmen 't niet beſnijden.
Oock ſal u noyt gebreck van Wandelen en Rijden,
Van gins en weder-reis bejegenen, ſoo lang
Als 't woeſte Noorder Nat ſal woelen tegen 't Strang.
Maer, wilt ghy tuſſchen ons' vier oogen en vier ooren
Een' niewen overſlagh van wat meer voordeels hooren?
Een' onbeſproken winſt ſtaet alle neering vry:
Dus trachten ick mijn' Pacht te bet'ren, raeckten 't my:
De Zee geeft wonderen: ſy ſendt ons groote Viſſen:
Elck iſſer u een' waerd', dat ſal u ſelden miſſen:
Sy voert ons Schepen toe, dan heel, dan half vergaen:
Daer moet den Haegh op uyt; 't en kan u niet ontſtaen;
Sy ſendt ons het geluijdt van droeve Zee-gevechten;
Daer wil een yeder heen met Kinderen en Knechten;
Men haet dat donderen, en langhe zijn wy 't moe;
Noch wilder yeder eens bekommering na toe:

Jae

Jae 't kon u lichtelick meer heughen als verveelen
Wat onſe fiere Buert haer' drijvende Caſteelen
U hebben aengevoert voor kijck-geld over hoop,
(God gunn' u ſelden kans van ſulcken overloop)
Maer Vloten en Gevecht, en groote Viſch en Wracken
En zijn van geen gevolgh, maer ſeldſam' ongemacken:
Ick denck op 't dagelix verlichten van uw' Pacht,
En, ſoo ick niet en dool, dus hebt ghy 't in uw' macht:
Het minſte niew gerucht kan ons ten Haegh uyt drijven:
Saeyt ſoete tijdingen van niewe tijd-verdrijven,
Doet ſpreken onder 't Volck van weddingen op Strandt,
Om prijſen aengeſtelt op allerhanden trant,
En huert'er loopers toe te Voet, te Paerd, te Wagen:
'T verſchot ſal minder zijn' als wat de Toll kan dragen.
'K heb Londen leegh geſien (arm Londen, nu ſoo leegh?)
Om d' ongemeene Maer die 't in ſijn' Straten kreegh
Van diere Weddingen op een' verwaende Deeren,
Die 't rappe Mannevolck ſijn roemen af wou leeren,
En loopen een' verby die vande rapſte was:
Dat haelde Duyſenden uyt Duyſenden haer' Tass,
En noch meer Duyſenden ontliepen werck en huyſen,
Om 't Wedſpel by te zijn. Wat ſoudt ghy oortjens pluyſen,
Wat all Tol-dubbeltjens; gaf u den Hemel in
Somtijds yet voor te ſlaen van dien of and'ren ſin!
Indien die vreughd verſlijt, denckt weer op vreemder vonden
Die 't volck, of om haer niew, of om haer' waerde monden:
Brenght Wagens onder Zeil: daer leef'ter noch wel een,
Betakelt by Stevin en van ſijn' Vorſt bere'en:

Ick gev' u niet alleen mijn' Haegenaers te wachten,
Heel Delft, heel Rotterdam ſal Roſs en Rad bevrachten,
Om 't oud-nieuw wonderwerck te ſoecken op het Strand
Daer 't een Zuyd-weſte ſtorm doe vliegen over 't Sand.
Maer gy, ſchoon Haegſch gedrocht, gy Danten en gy quanten,
Die niet als om 't Voorhout en weet te lanterfanten,
't Voorhout, die Kalverſtraet, daer yeder brengt te Mert
't Jong goed, of 't niet genoegh op ſtall geſocht en werd.
Werdt ghy niet wervelſieck van dat mall mole malen,
Werdt het u niet van noo den aém eens op te halen,
In plaetſe van die rond', in een' geſtreckte Laen,
Die naer het oud Voorhout ſijn' eer begint te ſtaen?
Wat ſoeckt ghy in 't Voorhout? (want die u ſien en hooren,
Komt dat lang draeyen voor, als waerder wat verlooren
Dat niet te vinden is) wat ſoeckt ghy? niet met all.
Ey, wendt na Schevening; daer is noch Bergh noch Dal
Dat u gemack verſtoor', en uw' Gelaſen kaſſen
En vindend'er noch Aſch, noch Slijck, noch Puyn, noch Plaſſen;
En light'er ſand geſtroyt, de klinckertjens te baet,
Soo veel verlicht men u 't gerommel vande Straet:
Daer hoort geen ſwijgen toe; hebt ghy wat ſoets te praten,
Ghy hebt het hier noch min als in 't Voorhout te laten,
Danck hebbe d' open' Baen en d' onbedompte lucht.
Noch meerder is 't verſchill van des' en die genucht:
Daer ginght ghy nergens heen, waer ſult ghy hier belenden?
Op 't heerlicke geſicht van een van 's Werelds enden,
Daer 't ronde vande Locht aen 't platt-rond vande Zee
Soo dicht ſchijnt aen gewelft, als warenſe geen' twee.

Vindt

Vindt ghy de Golven vlack en ſtill en ongereſen,
Slaet allen voorval gae, maer paſt voor all op deſen,
Ghy, Vryers, praets geſint, het is uw rechte ſlagh,
Verthoont uw Joffertiens hoe lieffelick 't gelach
Van 't ſoete weder is; hoe grouwelick daertegen
Het bruyſſen vande Zee in baren opgeſtegen;
En ſeght haer, Kinderen, dus gaet het t' uwent mé,
Ghy kunt ſoo vriend'lick en ſoo ſuer ſien als de Zee:
Maer lett eens op 't verſchil van 't een en 't ander weſen,
Ghy ſult ons altoos ſoet, en noyt bars willen weſen.
Lacht, lieve ſchepſelen, en neemt uw voordeel waer,
Wy ſoecken 't, jae, voor ons, maer 't gaet u vry wat na'er.
Daer ſtaet geen ſchoon ſoo vaſt, 't en kan ſich wel ontcieren,
Dat hangt aen meer en min bevallijcke manieren,
'T en is geen' ſchoone Vrouw die ſuer ſiet op een' Man,
'T en is geen' leelicke die vriend'lijck weſen kan.
Is 't wijſer onderhout dat ghy hebt uyt te houwen
By vracht van meerder ernſt; ſegt, Mannen, en ſegt, Vrouwen;
Siet ghy dat water wel? t' hans ſiet ghy 't ſoo niet meer,
Voor middagh ging 't te rugg, van avond komt het weer,
En mergen ſoo weerom; en dat en ſal niet enden
Voor dat ons Die 't ons ſchiep het laeſte Vier ſal ſenden.
Wat ſtellen wy ons hert op voor of tegenſpoet?
In all het Wereltſche gaet even ſulcken Vloet,
En ſulcken Ebb te rugg: ſiet Menſchen, Huyſen, Staten
En Koninghrijcken aen: daer is geen toeverlaten
Op evenſtandicheit; die ſchael moet op en neer;
Die nu meent vaſt te ſtaen valt morgen wel om veer;

Het Huys dat heden bloeyt zy merghen op ſijn hoede
Voor onvoorſienen ſlagh die 't om ſtoot' of verwoede:
Wy hoeven geen bewijs van heel en half geſont,
Dat yeder lichtelijck door all ſijn leven vond,
De Rijcken waggelen, de Koninckli jcke Steden,
En diemen giſteren ſagh ſtaen, waer zijn ſy heden?
Soo draeyt der dingen Rad, en die dat ſtuyten will,
Sat beter op ſijn' ruſt en hiel ſijn' handen ſtill.
Als 't lang gekruyt ſal zijn, ten Ooſten of ten Weſten,
Naer 't Sonn' en Windt gedooght, langs des' ons' buyten-veſten,
Daer van men heel die Zee de Grachten heeten magh,
Sult ghy noch lichtelick een ſteertjen vanden Dagh
Aen beter' oeffening van moe-geſeten leden
(Want alle veel verveelt) met wandelen beſteden.
En vreeſt hier Slijck noch Stof, jong volckje, nett geſchoeyt,
Of, als ick 't ſeggen magh, moetwilligh ſoo geboeyt,
Dat gheen' gevanghene meer lyden in haer' holen,
Het droevighe vernacht van donckere gijolen;
Treedt af; daer light een Vloer van witt' Sand, daer den Haegh
Sijn' beſte Kameren me' moy maeckt alle Daegh,
En treedt geruſtigh toe, moy' Meiſsjes; 't mall vermaken
Daerm' uw' vrouw Moedertiens den Zeekant om de'e laken
Is lang in ongebruyck; daer valt niet meer te doen
Aen Vrouwen-ſpoelery, ſpijt niewe Kous of Schoen:
De Wereld, ſeghtmen ons, wordt alle daegh wat booſer;
En 't is waerſchijnelijck: ten minſten wordt ſy looſer;
Ten minſten weetmen nu wat beter alſmen placht,
Dat twee Liên leed te doen, al waer 't maer met gedacht,

Sijn

Sijn ſelven en ſijn' Vriend, is haperingh van ſinnen:
Hoe veel min ſchickt het ſich van Vrienden tot Vriendinnen,
Die m'eertijds handelden als warens' inde pijn,
Die menſchen overkomt, van Honden doll Fenijn:
Die doopers ſoo my dunckt, verdienden ſelf het doopen,
Soo ſotten waerdigh zijn haer' ſotheit te bekoopen,
En, dieſe nu ſagh doen dat doe ſoo geeſtigh ſtond
Sou ſeggen, daer's vergift aen 't wercken van een' Hond.
Maer beter beſigheit kan u den Tijd wegh helpen:
Raept Schelpen, die het luſt: en ſegt niet, 'T zijn maer Schelpen:
Neemt eene letter uyt, 't zijn Schepen, en gewiſs
Dat yeder Schelp wel eer een Scheepie was voll' Viſs,
Ia Schell-viſs, die ſijn' Schell, dat is ſijn Huys, ten leſten,
Moe levens, heeft geruymt, en gaf het ons ten beſten.
Het meer of minder groot en doet niet tot de waerd';
Daer ſwemt gediert in Zee, daer gaet'et over d' Aerd'
Van ongelijcke form: een Walviſch by een Haring
Maeckt machtigh onderſcheit; een' Mier die aen een Haer hing
En woegh het Haer niet door; wat meent een Oliphant?
Hy is, gelijck die Mier, een maeckſel van Gods Hand.
En bey die maeckſelen voll van gelijcke wond'ren:
Geheimen die de Konſt heeft onlangs op doen dond'ren,
Als s' ons' onkundicheit, door kleine ſtuckjens Glas
Als in een' Werlt gevoert daer niemand oyt en was,
Heeft Schepſelen ondeckt, en door en door doen kijcken,
Die voor de machtigſte ter Werelt niet en wijcken,
In onbegrijplickheit van Leden en gewricht;
Maer in 't verſchill alleen van om'loop en gewicht;

Siet wat al wonderwercks wy achteloos vertreden,
En of al 't menschelick vernuft, met all' de reden
Daer 't sich op roemen magh, een Schelpjen machtigh is,
Een Schelpen Horentie te bouwen, daer een Viss
Sijn leventien in bergh' voor groote die het jagen:
Och of wy op 't besteck van dees' gebouwtjens sagen,
Hoe wisten wy ons self te huysen in 't gemack
Van geen te ruymen en van geen te nauwen Dack!
Elck Vissjen past in 't sijn, daer hadden wy te leeren
De rechte regelen van Huysing en van Kleeren;
Te ruym en schickt sich niet, te nauw valt suer en bang,
De middelmaet en geeft noch floddering, noch dwang.
Waer ick een sprekend Beest ('tscheelt weinig, sult gy seggen)
Een sprekend Visjen maer, 'k wist veel meer uyt te leggen,
En bet're lessen veel, dan nu zijn uytgeleit,
Of uyt te leggen zijn: Ick vraeg' de Knecht of Meit,
Van meer en minder slagh, en Joffertjens en Heertjens,
Werdt ghy noyt Spiegel-wijs aen onse Schelpe Kleertiens,
En sult ghy noyt verstaen hoe redelicken ding
't Standvastigh wesen is by sta'ghe wanckeling?
Hoe lang mishagen u de Wetten vanden Hemel,
En haer schoon Even-eens by 's Werelts kindsch gewemel?
Hoe lang en derft ghy niet gesien zijn, soete lien,
Soo ghy soo weinigh tijds voor desen wierdt gesien?
Hoe lange sult ghy noch uw' niewste vonden prijsen,
En die van gisteren verfoeyen en verwijsen?
Wy wierden eens gekleedt, en blijven 't soo altijd;
Ghy brenght u met gewelt in eigen spot en spijt:

Van

Van daegh' verſnippert ghy uw goed aen Rock en Mouwen,
Daer ſtrax niet op en volght als meeſterlick berouwen,
Met een neuſwijſe waen van altoos bet en bet
Te weten hoe het hoort, en dan een niewe Wett
In verſche Franſche tael arm Holland voorgeleſen;
Een' Staelen Wett? ô Jae, die merghen Stroo ſal weſen.
Wat deed de Schepper wel, die 't Schepſel Neus en Mond,
En oog en oogen-paer elck hechtten aen ſijn' grond,
En hiet ſtaen daer ſy ſtaen, en blijven ſoo ſy ſtonden?
Licht ſaghmen, ſonder dat, hier Ooghen en daer Monden,
Hier Ooren, daer een' Neus van daegh uyt ſijn gelidt,
En mergen mogelick vergunt ſijn oud beſitt,
Naer de Parijſche Beurs haer Wiſſel-brieven melden;
Want daer aen hanght uw heil, en die 't ſoo niet en ſtelden
Souw voor een wangeboort verſchijnen op het pad.
Denckt huyden, tot een' proef, hoe ſchoon een' Iuffer ſat
Die geen Cometen-ſtaert en ſleepte langs de Vloeren,
En dweildeſe ſchoon op: 'k ſiet eerlicke, 'k ſiet hoeren,
'k Siet tot de Kind'ren doen; en, hoe 'cker meer op lett,
Hoe 'ck min bevroeden kan, wat regel en wat Wett
De menſchen beeſtigh maeckt, wat oordeel haer, wat reden
Met ſtaert-ſtof overlaedt. Noch is het vande Leden
Die Beeſten noodigh zijn, haer ſtaert is als haer Roer,
En als haer hand veeltijds; maer, lieve Flodder-moer,
Wat doet ghy met uw' Staert, wat hebt gh'er mé te ſtieren?
Uw Schip van Ydelheit? O Tyden, O Manieren!
De Rocken wegen u, en dies' u eerſt aen trock
Verdiende weinigh dancks, en knoopt ghy Rock aen Rock?

Maer knoopt gy lock aen lock (want dits' een ander toontje,
En dat wat hoogher luydt ?) Hoort hier, ghy jonghe Schoontie,
Wat ſit ghy daer en krult ? is 't eigen goed, of leen,
Of aen gekochte waer ? Ick vrees voor een van tween,
En dat of Galgh of Rad noch met de Koppen proncken
Daer deſe krulletjens aen hoorden, eerſe ſtoncken.
Siet waer ghy moy mé zijt, en of oyt eenigh Beeſt
Met roof-goed, haer of pluijm, behangen zy geweeſt.
Dit raeckt de Meiſsjes, ja, met haer oneigen Vlechtjens,
Maer 't raeckt uw' Rekening wat nader, ſoete Knechtjens,
Die tweemael Dieven werdt, en eerſt u ſelfs berooft
Van wat uw erfdeel was, en dan een anders Hoofd.
Wat zijt gy, Meid of Knecht? waer 't niet aen Keurs of Broecken,
Ick wiſt geen' Mannetiens van Wijfiens uyt te ſoecken,
En, als ick ſoecken ſouw, waer vond ick Neus of Mond,
Soo doncker ſtaens', in 't holl van een' bekrulden grond.
Noch ſchortter wat, om ons ter deegh te doen verwijven:
Waer magh de klevery van Plaeſter-Vliegiens blijven?
Daer ick geen' weergae toe en vinde, wat ick ſoeck,
Als by Corenten in een blancken Boeckwey-koeck.
Heet dat Gods even-beeld verbet'ren of bederven?
Monſeurtiens, hoe het heet; ghy kont het qualick derven:
'T is Meeſterlick bedocht, en meer als oyt of Viſs,
Of Schelp bedencken koſt, dat kladden cieren is.
Soo ſprack ick, als ick Schelp of Viſs waer, of yet minders;
Nu heb ick 't niet geſeght: weeſt wel te vreden, Kinders,
En houdt my wat te goed', op eens ſoo veel weerom,
Ick wiſt mijn' reden wel, en gunn elck ſijn waerom;

Ick

Ick ſteeck voll miſverſtands, en onkund' en onwijsheit;
Die my dat als een' Viſs op Menſchelicker wijs zeit
Sal van mijn' Vrienden zijn; ick eiſch gelijcke Munt
En 't ſal mijn Vriend niet zijn, die my die niet en gunt.
Maer, Vrienden, and're Munt ſal hier ſtrax gangbaer werden?
Siet ghy dat Schuytien wel, en kont ghy 't noch wat herden,
Tot dat het zeilen ſtrijck' en door de Barning ſpring',
Daer is Verſch-Zee-Voer in en levend leckerding.
Doet beid uw' Borſen op, uw' Buydels en uw' Maghen,
Hier is dat beide licht verdouwen en verdraghen;
Mijnt voor de Joffertjens en ſtelt u inde ry:
Maer, Vryers, paſt'er op, de Vrijſters ſtaend'er by,
En 't goedie ſiet ſcherp toe; ſy weten haeſt t' ondecken
Wat ghy voor Coopluy zijt, of milde maets, of vrecken,
En, waer eens 't masker af, en, die nu vrijt, getrouwt,
Hoe nauw hy 't nemen ſoud op d' Erwten en op 't Sout.
Nu ſtiert de Zoo Duyn op, de Zee-Straet langs te dragen
Tot aen uw' eigen haerdt: of vreeſt ghy te beklagen
Dat tuſchen Haegh en Strand hoe verſch het goedje zy
Voor Haehſche tongetiens den hals gebroken zy,
Of zijt ghy van 't gevoel dat buyten-Huys-verteeren
De ſmaecken van goed cier by wijlen kan vermeeren;
Daer hangen Ketels ree niet half ſoo diep in 't Land
Als Scheveninger Kerck en Kerckhof ſtaen van 't Strand:
Want onſe Bergen zijn gelegen, niet van Muyſen
(Als eertijds Berghen wierdt verweten) maer van Huyſen.
Geviel u Soetenburgh en waer de ſoete Man
Die 't bouwde ſoo uw' Vriend als ick hem noemen kan;

Ghy kreeght ſijn' Deur wel op met wat beleefde woorden,
En Sael en Keucken-tuygh met wat daer meer toe hoorden;
Om daer een' vrolijck' uer te ſpillen onder dack,
En de geſoden Soo te nutten met gemack.
Ontſiet gh' u man of maeghd in Vriends Huys te verſtooren,
Daer zijnder voor uw Geld en die daer toe behooren;
Men wenſcht aen d' over zy om ſoo geſtoort te zijn,
En ſtaet ghy op de keur van Vloed of Ebbe-wijn,
('T zijn woorden vande kunſt) men kander u gerieven,
En ghy en uw gevolgh bevelen na believen.
Terwijl de Keucken ſmoockt, terwijll uw ſoete Viſs,
Eens vry van 't ſoute, weer in 't ſoute Water is;
Beſpraeckte Vryertiens, verſuymt geen' tijd van praten:
De meiſsjens luyſteren als oſſe woorden aten,
Als woorden t' haerer eer betreckelick en ſoet
De monden vullen met des herten overvloet.
Neemt venſteren te baet ('t magh om den Avond weſen)
En thoont haer hoe de Son het ſelve lieve weſen
Dats' uyt den Bedde bracht weer ſoo te bedde leght,
En, Schoone, dus doet ghy, dus doen de ſtralen, ſeght,
Die 's mergens, niet uw Son, maer uw' twee Sonnen ſpreiden,
Tot datſ', ons moe gebrandt, allengskens van ons ſcheiden
En kruypen in haer bedd: Maer hier is 't groot verſchill:
Die Son laet ons geruſt en onſe nachten ſtill,
Die Sonnen houden ons in een geſtadigh woelen,
Geſien en ongeſien: het Hert en kan niet koelen,
't Smoockt alle nachten door van den geleden brand
Daer aen geen helpen is als met uw' Rechter hand.

Heil-

Heilſame Rechter hand, wanneer wil 't u behagen
Een eewigh Sonneſchijn voor deſe donck're Dagen
Te brengen over my? hoe langhe light de hoop
In dit vertwijffelt hert met wanhoop over hoop?
Hoe lang. Maer daer's de Viſs; en eten gaet voor vryen.
Gaet, jongh Volck, gaet'er u vrypoſtigh in verblyen,
En paſt op geen' Doctoor, 't is Haegſche Kind'ren voer,
En van Viſs eten ſeght den Haegh, ſoo 't quam ſoo 't voer.
Derft yemant twijffelen of dat ſtout ſeggen waer is?
Die ſie door Schevening of Vleeſch en Bloet daer klaer is,
En of die ruyghe maets haer' tronjen Viſſich ſtaen,
En of die vande Hall de haer'te boven gaen,
En of die Meiſsjens met haer incarnate koonen
De minſte teeckenen van ergher voetſel thoonen
Als daermen in den Haegh de darmen mé verkropt,
En door goed levens kunſt lang levens loop mé ſtopt.
Een' Haegſche Maegh nochtans, die Scheveninger Viſſen
Heeft te vermeeſteren, en magh ſich niet vergiſſen;
All is de Schelviſch doodt, hem komt wat ſwemmens toe
In beter als ſout nat, het zy van Ebb' of Vloe:
Ia Spagnen, daer ons meer verdriets van is gekomen
Dan 't een t' herdencken luſt, heeft ons veeltijds benomen
De quelling die 't ons gaf, door druyfjens van ſijn' Cuſt,
Daer alle leet van Hoofd en Maegh mé werdt geſuſt.
Neemt van het ſoete ſapp gedropen uyt die rancken,
En ghiet het by de reſt, ghy ſult'es u bedancken,
En vinden mergen vroeg uw ſelven fraey en friſch,
En naer het Viſchen-mael geſonder als een Viſch.

Hoe

Hoe gaet het, jonghe luy; zijn d'hertiens wat beglommen,
En zijn de dampjes wat na bovene geklommen?
Daer rijmt wel Sommen op, soo valt het m'in mijn' sinn:
Weest niet te neuswijs om een soentie meer of min;
't Is Hollands oude stijl, en 't magh de niewe blijven,
Spijt Zuydsche Volckeren, die ons quanswijs bekijven
Om ontucht voor de Werl't; daer onder dat gelaet
Die kijvers schuldigh zijn aen meer verholen quaed.
Verhaest u nochtans niet: want isser een' Vrouw Moeder
Die op de Kudde past, gelijck een Schapen-hoeder
De sijne tegens Beer en Wolven gade slaet,
Haer komt den eersten Kuss; uyt redenen van Staet;
Het geen sy geerne lijdt en sal sy niet verbieden,
En 't klappen van de Sweep is wat voor oude lieden;
Werdt sy dan 't sitten moe, Madame, helpt'ser af,
En, dat sy 't qualick voel', van 't Pas gaen aen den Draf:
Is 't van de vieste niet, en heeft sy maer min tanden
Als doe sy jonger was, maer voeten vry en handen
Van Exteroogh en Gicht, en Hooft noch Heupen krom,
Van duysend tegen een sy springt wel eens rondom,
En schroomt sich niet de Jeugt een Liedien voor te singen,
Noch voor verdiende straf van Kerck en Ouderlingen:
Sy heeft het aen Mameer, en Grootemoer gesien;
Die waeren vrolick, jae, maer deugdelicke Lien.
In 't ende doets' haer ampt, en spreeckt in ernst van scheiden
Al schijnt'er niet wat Maens om 't heir na Huys te leiden,
Het half licht overschot van sulck een' somer-Dagh
Maeckt dat de tijd noch nacht noch avond heeten magh.

Soo

Soo komen Coetſen uyt en wel gevoerde Paerden;
Dien maer de ſpraeck gebreeckt, om na verdienſt en waerden
De niewe klinckertjens te loven dagh voor dagh,
Gedenckende de plaegh die haer ten halſe lagh.
Does'onder het gejuych van luye jonghe luyden
In't Scheveninger ſand haer' long te berſten kruyden,
Die nu, 't zy nat of droogh, 't zy 't avond zy of nacht,
Na huys toe danſſen gaen ſoo vrolick als de vracht.
Die dagh is ſoo geſpilt: ick weet niet of het Wijſen
Of Gecken vaerdigh ſtaen te laken of te prijſen,
Ick houd hem wel beſteedt, ſoo beter Beſicheit
Om ſpelen-varen niet van kant en is geleit.
Noodſakelick gaet voor; daer ſtaet niet mé te gecken; (ken,
'k Weet niet hoe 't andre gaet; my kan geen' vreugt vreugt ſtrec-
Daer ernſt om werdt verſuymt: ſy werdt my ſchier een' pijn,
Gelijck' haer 't lacchen is die in ſwaer lijden zijn.
O ſlibberighe maet van weſen en bedrijven,
O koſtelicke Tijd; wat ſoecktm'? u te verdrijven?
U met de ſchouderen te ſtooten als een' vodd,
Die nerghens goet voor is? ſoo verr' verhoed' my God
Mijn eigen moordenaer, mijn eigen dief te weſen:
Wy hoeven 't in geen' hoop ouw' Boecken na te leſen,
Hoe ſchichtigh de Rivier des Tijds is, wat een Pijl
Geſchoten uyt Gods Hand, en wat een' kleine wijl
Elck Tegenwoordigh is, jae liever wat een ſtippel,
Die niet te noemen is voor dat hy ons onthippel',
Soo dat ons niet en ſtaet te ſeggen als, Dat was,
En Dat ſal zijn, (ſoo 't luckt) Dat is, komt noyt te pas,

De Boecken ſeggen 't oock; maer alſs'er niet en waren;
De blinde voelden 't by elck een ſijn wedervaren;
Verwarde mymering en evenwel gewis!
Wat blijft'er overigh daer nu noyt nu en is?
En loopt ons leven ſoo, en ſoeckt men 't noch te quiſten
Aen min als ydelheit? de Zee-luy die ſoo giſten,
Verquiſtten hier een Ty en daer een' laegher wall,
En raeckten ſluymerd' in 't uyterſt ongevall:
Maer all is ydelheit: Dat is niet af te praten;
En, hoe wy 't ſchilderen in all ons doen en laten,
Is Ydelheit de vreugd en Ydelheit de vrucht:
Waer toe dan ſteedſchen ernſt voor tijdige genucht?
Bedaerde tijdicheit en hebb' ick niet te laken,
En 't overhands gedoen is menſchelick vermaken:
Iae Beeſten hebben 't lief, en allom de Natuer,
En lacchen heeft ſijn tijd, en pruylen heeft ſijn' uer,
En daerin heeftmen elck ſijn welgevall te gonnen:
Maer, om weer aen te gaen tot daer wy 't ſtus begonnen,
Tijd moet geſleten zijn, ſoo moeten wy 't verſtaen:
Maer 't ſcheelt onendelick, wanneer, waerom, waer aen.
Noch een woord, Ioffertjens; ſiet of ick Rijm, of Reden,
Of bey gevonden hebb: het jonghe Volck dat heden
Te Schevening ſoo was, als ick 't u hebb vertaelt,
Heeft uyt die oeffening, mijns dunckens, meer gehaelt,
Als 't Volckie van uw' ſlagh, dat inden Haegh geſeten
Van Noen te Middernacht (ick wenſchte 't niet te weten)
Sijn Geld, ſijn' dieren Tijd aen Blaedjens heeft geſpilt,
Daer mede wie beſt kan ſijn' even naeſten vilt.

Naer

Naer lieden van geloof derv' ick de waerheit ſeggen:
Men ſiet'er alle minn en heusheit onder leggen,
Men ſiet'er Giericheit aen 't roer van elcke ſchuyt
Die elck will laden met ſijn' Vriend onthaelden buyt;
Men ſiet'er aenſichten van ſchoone ommetrecken
Haer ſelven uyt haer vorm, als een gram Viſchwijf, reeken,
Men ſieter Nijt en ſpijt in openbaren ſwang.
En maken 't Iofferen malkanderen ſoo bang,
En heet dat ſpelen Spel, en dat Spel tijd verdrijven?
't Is waer, 't en ſchaedt u niet als 't plagh, getrouwde Wyven:
Ghy hebt uw' hoogſte prijs gegolden by uw' Mans:
Maer, Meiskens, denckt ghy niet dat een' verkeerde kans
Onſtuymich uytgeſtaen, de Vrijers die maer lincken
Hoe 't met uw hoofjen ſtaet, den yver wat doet ſincken,
En dencken, ister ſoo geſtelt in 't jonge groen,
Als 't groen verſleten is wat ſal het dorre doen?
En datter andere waer nemen hoe het winnen
Uw' ganſche Ziel ontkleet en all' haer' drift van binnen?
Daer helpt geen masker aen, men ſiet u door de huyt;
Verlieſen gaet aen 't Hert, en d' Oogen brengen 't uyt,
En winnen doet ſijn werck; dats even ſwaer om decken.
Telt dan de winſt eens op waermé ghy ſult vertrecken,
't Zy dat gh' een' Bors mé dracht met ſwaer gelt overſtelpt,
Of met een' ledighe Mama aen 't pruylen helpt.
Mamatjens, wijſer Volck dan ick hoef t' onderwijſen,
Elck in ons' eigen ſaeck zijn wy de minſte wijſen,
Een oogh en ſiet ſich niet, het heeft van buyten aen
Een anders hulp van doen, die 't waerſchouw' en vermaen',

Gedooght ghy dat ick spreeck soo 't dese grauwe haeren
Niet all te qualick voeght, geeft menighte van jaeren
Goe woorden wat gesaghs, (ick hebber sonder baerd
De Wereld voorgestelt, daer vruchten van gebaert
En noch in wesen zijn) laet u van my geseggen,
Is 't doenlick desen Tuysch uw' dochteren t' ontleggen,
Ontleght hem haer byds: ick heb niet half gepleit
All wat ick pleiten moght van watter tegen leit:
'k Verdoem het spelen niet, soo langh het Spel magh heeten:
Maer onversad'lickheit van worstelen en sweeten,
Naer onbevoeght gewinn, en onder dat gewoel
Gevaeren van verlies datm' in sijn' renten voel';
Dats vuyle troggeling, en Maeghden soo oneigen:
Dat, hadd ick Dochteren, met smeecken of met dreigen
Haeld' ickse van die merckt, en gaf haer ander werck;
Niet altoos binnens doors, niet eewigh inde Kerck,
Maer huysselicken ernst getempert met vermaken
Daer geen verwijt aen waer: een' roll van duzend saken
Wist ick te leveren die daer toe dienen kost,
En daer, by wijlen, selfs een Caertien onder most:
Maer spulleties gewijs, en daer verlies noch winnen
In 't ende smarten sou, of kitt'len in 't beginnen,
In korte woorden, daer het swaerste van 't gelagh
Met jock te koelen waer en hertelick gelach.
Hier heb ick my den haet berockent van veel' Dieren,
Daer van ick hooren sal, wat magh hy liggen tieren,
En kladden schoon Papier, en all te dieren Int
Om soo verquist te zijn, aen praetiens in den wind:

Best

Beſt liet hy ons in ruſt, en beſighde ſijn' ſinnen
Om levens midden in ſijn beroep te winnen,
Het is veel ſaliger dat elck ſijn pelſie pluys':
T' ſcheep ſeght men met verſtand, Elck kraeck' ſijn' eigen luys.
Dit's vanden ſoetſten ſlagh; daer ſalder and're ſchelden
Met woorden overhoop die 'ck niet en derve melden.
En waeren 't woorden maer: ick ſie my 't goedie licht
Met ſchoone nageltjens te vliegen in 't geſicht:
Dan of het mogelick vijf malle ſoo behaegden,
Ick wiſt my wel een' hulp van ruym vijf wijſe Maegden;
En, kreeg ick ſoo voor eerſt het ſoete Volck aen een,
't Souw wel gevoordert ſijn, en daer mé ſtreeck ick heen.
Hoe is u, Leſer-lief; begint ghy niet te ſwijmen,
En voelt ghy noch uw' pols in dit gedrang van Rijmen,
En wenſcht ghy 't ſpel niet uyt en 't Liedjen op een end?
Maeckt geen' bekommering, Wy zijnder weer belendt
Daer ick u uytgeleid': Is 't niet heel uytgeleſen
Dat gh' uyt geleſen hebt, hebt ghy 't maer uyt geleſen,
Ten minſten vondt g'er in, daer ick u 't hoofd om brack,
's Lands eere, 's Lands profijt, en alle mans gemack.
Het ſtreck' u een beworp van cierlicker bedencken;
Die my verbeteren en ſullen my niet krencken;
Maer eer en groote gunſt en volle vriendſchap doen,
Gevalt het hun haer' voet te ſteecken in mijn Schoen,
Om op een trodſer tred, en aengenamer wijſen
Ten prijſe van het werck mijn prijſen t' overprijſen,
En maken kind'ren en kinds kinderen bekendt
Dat niet vergaen en moet' als met des Werels end.

Ghy, Groote Mogentheit des Vaderlands: ghy Heeren,
Die Hollands Eigendom met een gemoet vol eeren
Soo lang berekent hebt, en lang met dat gemoet
Gesonde Rekenaers van Holland blijven moet:
Ghy trouwe Momberen van s' Graven schoonen Haghe,
Daer ick, arm Hagenaer, den trotsen naem af draghe;
Dry Machten, die Gesagh en Middelen en Raedt
Te samen hebt gebracht ten uytvoer van mijn' Straet
(Vergeeft my 't moedigh woord en dat ick 't uwe mijne;
Ten minsten is sy mijn' alls' elck een is de sijne
Die'r goed gevall in heeft, en mogelick wat meer,
Soo'ck niet verydelt werd met overmaet van eer)
Misduyt mijn' plichten niet; my docht ick wass' u schuldigh,
En droegh d' uytlandighe Vier jaeren min geduldigh,
Bekommert dat de draed mijns Levens kracken moght,
Eer ick dit laeste kind ter Wereld hadd gebracht.
Ontfanght het in uw gunst, en vreest niet dat na desen
Mijn' hand uw' oogen meer sal pijnigen met lesen,
Schoon u dit Liedeken te laf vall' en te lang,
Daer's goe vertroosting by, het is mijn Swanesang.
'k Heb Weghs genoegh gedaen om hier te Weegh te brengen
(Soo't Nijd en Tijd na my genadelick gehengen)
Dat wat geruchts van my na my in 't leven blijv':
En wie weet of daertoe dit welgemeint Bedrijf
By welgesinde Lien en danckbaere na-neven
Van Haegsche-Kinderen wat hulp sal konnen geven?
Het gae daer mé soo 't kan als ick in d' Aerde legg:
Ick pass voorts maer op een' en noch een' and'ren Wegh,

Die

Die 'ck te betrachten heb en moet en wil vertreden.
'k Moet dien van alle Vleesch (wie weet ?) of flus, of heden,
Of morgen mogelick vertreden in mijn' Kist ;
In dat verwachten werdt noyt noodeloos gegist.
Maer, Wegh van allen Geest, die voor Gods heiligh Wesen
Verheilight t' samen en vereewight hoop te wesen,
U hebb ick te vertre'en voor 't laest van mijn gepoogh ;
En als ick u alleen in 't Hert krijgh of in 't Oogh,
Werdt alle laegher Wegh mijn Hert en Oogh soo tegen
Als poelen dick van dreck en ongekuyste stegen.
Maer steil en eng is 't pad dat dien Wegh henen leidt :
En wat heb ick daertoe, meer als Genegentheit
En Onmacht? Ghy alleen, ghy, Waerheit, Wegh en Leven,
Die die oprechte sucht mijn' Ziel hebt ingegeven,
Ghy kont haer by den will oock met de macht versien.
O, Die haer vander Ieughd uw' wond'ren hebt doen sien,
En met een' gunst geleidt die 'ck noyt en kan erkennen,
Weest met haer soo Ghy waert, leert haer van hier ontwennen,
En van dit menschelick by tijds soo wel ontslaen,
Dats', als ghy roepen sult, te vlugger moghe gaen
Tot daer Gerechticheit en Ghy woont: Eewigh wesen,
Gunt haer die hooghe rust en allen die dit lesen.

CONSTANTER.

Het

Het ontwerp by den Heere van ZUYLICHEM, aengaende eenen Steenweg op Schevening al in den Jaere cIↃ IↃ CLIII. opgeſtelt, waer van in deſer werdt geſproken, luydde als volgt.

STEEN-WEGH

Vanden Haghe op Schevening.

OVer ende ontrent den Steen-wegh diemen voorſtelt ghemaeckt te werden, tuſchen den Haghe ende Scheveningh, komen in bedencken,

1. De Redenen om de welcke ſoodanighen Steen-wegh ſoude dienen gemaeckt te werden,

2. De maniere ende middelen op de welcke het ſelve werck aengevangen, voltrocken ende onderhouden ſoude konnen werden, ende

3. De ſwaericheden die daer tegens konnen werden ingebracht.

Belangende het eerſte, is bekent, dat meeſt alle dingen werden ondernomen, ofte om Eer, ofte om Voordeel ofte om Vermaeck, ofte om eenighe der ſelver inſichten aen den anderen gehecht. Dienvolghens, daer alle dry geſamentlijck toeloopen, dat ſodanigen ſake, ſonder omſien, betracht ende byder hand behoort te werden genomen. En wert met reden vaſt geſtelt, ſulcx te geſchieden, aengaende het tegenwoordige voor te nemen werck.

Dat, voor eerſt, het maken vanden voornoemden Steen-wegh inſonderheit den Haghe ende ſijne Overigheden inder tijd eerlick ende tot over alle tijden roemelyck ſoude weſen, is by de exempelen van alle oude ende hedendaeghſche Volckeren, Steden ende Plaetſen van aenſien ſoo openbaer, dat onnoodig waere, veel tijds ende woorden daer aen te verſpillen; jae ſoo verre, dat in't tegendeel de naerlaticheit van ſoo aenſienlicken goeden,

 doer-

doenlicken werck, soo by onse tijden als by de naekomelinghen qualick met eeren schijnt verschoont te konnen werden. Immers en is niet tegen te spreecken, dat de grootste eere ende aensienlickheit, die een' voorneme Stadt oft Plaetse buyten hare Grachten kan werden aengedaen, bestaet in schoone ende Heerlicke uytwegen, zijnde de selve als een verlengh van der selver Straten, ende als de Armen van hare Voorsteden, die den aenkomenden Vreemdeling van voren en van verren af, een treffelick gevoelen indrucken vande Plaetse daer sy henen gaen, ende den vertreckenden eenen dergelijcken naesmaeck laten van daer sy geweest hebben. Soo dat dusdanighe wercken ontwijffelick van die gene sijn, door de welcke de goede naem ende geheugenisse van der Steden Overigheden inder tijt met openbaere Tafereelen ende Opschriften meest verdienen by de naekomelingen gemelt, verheven, verheerlijckt ende vereeuwight te werden.

In't bysonder staet op dese Scheveringhsche Steen-wegh te gedencken hoe Heerlijcken Cieraet het voor de Plaetse van 's Gravenhaghe soude wesen, de selve met haere eigen Voorstad, staende onder haer eigen Schependom (dat aen andere zijden niets te ruym en valt) sulx te verhechten ende vereenighen, dat daer door den Haghe genoeghsaem een' aensienlicke Zee-Stadt soude mogen genoemt werden, ende genieten den selven luyster, dien de stadt van Delff is genietende, door dien sy met een' schoone Vliet aen haer Delfs-haven gehecht ende sich alsoo tot inde Maze toe is uytstreckende. Dus veele in 't korte vande Eere ende Heerlickheit van 't werck.

De nuttigheid ende het voordeel van 't selve bestaet ten eenen in 't Gemack, ten anderen in 't Gewin.

Wat

Wat het Gemack aengaet: yeder een kan begrijpen, hoedanigen gerief Menſchen ende Beeſten by ſoodanighen Wegh ſoude werden aenghedaen, wanneermen uyt den Hage aende Zee ſoude konnen gheraecken, ſoo te voet, als te peerde, te Coets ende te Wagen, in alle tijden van 't jaer, ende op alle uren vanden dagh, met geen' andere moeyte dan men tegenwoordigh heeft in 't rijden ofte wandelen door alle d' andere Straten vanden Hage: daermen nu in 't tegendeel dien wegh niet ſonder verdriet van Menſchen ende Beeſten en kan gebruycken, ſonderling in de Somer-dagen, wanneermen het gebruyck van Zee en Strand meeſt van noode heeft, het zy om ververſchingh van Locht, ofte om Zuyd of Noordwaert op eenige verder reiſe te doen; Zijnde niet yeder een gelegen met een geſpan van meer als 2. of 3. peerden gedient te werden, ende het meerder getal door de diepte van het brandighe ſand noch wercks genoegh vindende. Maer voornementlijck ſtaet in Chriſtelijcke liefde ende medoogentheit te letten op de merckelicke verlichtinghe, die de arme Scheveninger Slaven ſoude werden toegebracht, wanneer haere hoofden met ſwaere Bennen gedruckt zijnde, haere voeten ten minſten eenen luchtigen tredt over een hard pad ſouden mogen treden, oock de Viſch daer door, 't zy gedragen oft over Aſch gevoert, ſo veel te verſcher ter Merckt komen, dat ontwijffelick de dunſte Tongen noch naerder keur als tegenwoordigh daer over ſouden weten te geven, ende tuſchen Sandviſch ende Steen-viſch een ſmakelijck onderſcheid te maken. Emmers moghten ſich beide de aenghevers ende de uytvoerders van ſoodanigen werck genoechſaem verſekeren, dat haere ghedachteniſſe by die arme menſchen in eenen gedurigen

loffende Zegen soude leven, sulcx geen verachtelicke belooninghe en is.

Neffens het Gerief heb ick het Gewin ghestelt. Het selve raeckt wederom beide den Haghe ende Scheveningh, voor soo vele haer welvaren inde vertieringhe van eet ende drinck waeren gemeen is. Zijnde goed te gissen, wanneer soodanighen wegh voltrocken waere, met wat een' toeloop de reisende ende spelen varende luyden uyt alle omleggende Steden ende plaetsen den selven souden soecken te genieten, ende hoe seer sy de neeringhe van Herbergen ende andere Huysen van verteeringhe souden verbeteren, daer sy nu, het zy van buyten ofte van binnens Lands, naer ofte door den Haghe komende, ten einde van een gedeelte haerer dagh-reise voor den swaeren ende moordaerdigen Scheveninger wegh schricken, ende oft heel te huys blijven, oft andere wegen om rijden.

Een ander gewichtigh voordeel komt hier in bedencken ten behoeve vanden Haghe selfs, namentlijck het genot vanden Toll die by de Hooghe Overicheit op desen wegh soude te vergunnen staen; maer alsoo ick korts naer desen oorsake sal hebben om daer af breeder te spreken, wil het selve hier overslaen.

Naer de Eere ende het Gerief van 't werck volcht het Vermaeck: daer op en behoeve ick geene woorden te slijten. Ick gedraghe my tot de genegentheden van alle wandelaers, soo te voet als te peerde, maer insonderheit te wagen ende te Coetse, ende laete haer oordeelen, wat het zijn soude, daer haer hedensdaeghs de straten vanden Haghe te kort vallen, ende, door het stadighe omrijden, by naest Menschen en Beesten wervel-sieck werden, soo sy haren Tour à la mode, gelijckmen by Parys ende andere groo-

te

te Steden van Italien doet, soo verre buyten moghten uytreicken, dat haer t'elcken wederom een' soete niewigheid moghte schijnen, den Haghe in te keeren, naer dat sy die uytstekende veranderingh vande Zee-locht hadden genoten, ende die van 't binnen-land des te smaeckelicker quamen te genieten, alles op haer ende haerer peerden gemack, ende met minder geschud ende gedruysch dan oft sy de Haeghsche straten hadden leggen om karren, welcker sommighe niet vande gemackelixte en werden bevonden. De geduricheit deser wandelinghe houde ick soo seker, dat ick geloove den Steen-Wegh dagelijcx sonder ophouden voll gegaens ende gerijds, ende van verre als een Begraeffenisse aen te sien soude wesen.

Waermede vertrouwende eenighsins voldaen te zijn het eerste punt van Bedencken, namentlick de redenen, waerom dese Steen-wegh soude dienen te werden ghemaeckt; Volght het tweede, rakende de maniere ende middelen op ende door de welcke het selve werck soude mogen werden Aengevanghen; Uytgewrocht ende Onderhouden.

Belangende den Aenvangh, sonder te staen op de plichten diemen in desen onwedersprekelicken schuldigh is den ghenen die daer over moeten werden gekent ende aengesien, als namentlick de E. Heeren vande Graeffelickheits Rekeninghe mitsgaders de E. Heeren Dijckgraef ende Hooghe Heemraeden van Delfland, soude naest daer aen de meeninghe wesen vande Ed: Gr: Mog. Heeren Staten van Holland ende Westvriesland te bekomen den opheve van seker bestendigh Toll-geld, daer in allerhande luyden, desen wegh gebruyckende, gehouden souden zijn, uytgesondert alleen de Scheveningsche visch-luyden, ende

ſoodanighe als met haer ontrent die neeringhe den ſueren koſt winnen.

De lijſte van deſen Toll ſoude begroot werden, naer de gelegentheit vande onkoſten ſoo van't maken als van't onderhouden van den wegh; waer van dewijl ick hier naer in 't breede te ſpreken hebbe, ſal dienaengaende alhier geen wijder gewagh maken: ſeggende alleen in 't voor by gaen, dat ick geloove, bevonden te ſullen werden, dat eenen ſeer geringhen penningh, die deſent halven alleen op de Coetſen vande Haghe geſtelt, ende naer mijn gevoelen, niet ongeerne betaelt ſoude werden, beneffens noch ſoo veel te trecken vande 2888. Huyſen, die alhier inden Haghe op Brand-gereetſchap zijn geſtelt, wel ruym den Intereſt ſoude afwerpen vande penninghen die tot dit werck ſouden dienen te werden verſchaft.

Belangende dit verſchaffen ben ick van gevoelen, dat ſich de Overicheit van s' Gravenhage ſulcx niet en behoore te laten ontgaen, om redenen die genoegſaem te begrijpen zijn, door de ghene die eenighſints vernomen hebben, hoe weinigh ſich de Steden in Walcheren ende elders de koſten beklagen, die ſy aen Steen-wegen hebben gehangen.

Bevindt ſich ondertuſchen de Treſorye ſulcx geſtelt, dat haer ongelegen zy ſoodanighen Hoofdſomme (die ick hier onder ſal aenwijſen niet ſeer groot te weſen) op te leggen, ſo is buyten alle twijffel, wanneer een mael den Toll bekent ende vaſt geſtelt ſal weſen, datmen de voornoemde ſomme ſonder moeyte uyt de Kaſſen van byſondere Ingheſetenen ſal konnen bekomen, konnende een yeder lichtelijck ghiſſinghe maken vande vruchten, die hy uyt het onderpand heeft te verwachten, ende in

alle

allen ghevalle vele ſchouderen, ſoo men ſeght, licht werck makende.

Naer het vinden vande Geld-middelen volght de Forme ende maniere opde welcke de ſaecke aengelegt ende uytgewrocht ſoude dienen te werden.

De meeninghe ſoude zijn, Eenen Steen-wegh van kantelingen Klinckaert te maken vande Brugghe van 't Noordeinde af tot aende Huyſen van Scheveningh, ende van daer vervolgens de Straet van 't Dorp, tot op het Plein voor de Kerck, 't welck met eenen, ende uyt deſelve hand ſoude geſtraet werden.

Daer zijn Meeſters van gevoelen, dat de Breedte van deſen Steen-wegh op anderhalve Roede ſoude connen beſtaen, ende datmen te vergeefs, tot het wiſſelen vande wagens, om meerder ruymte wil verlegen zijn, dewijle, ſeggen ſy, vande Steen-ſtrate neffens de Boomen van 't Voorhout doorgaens naeuwelijcx de middelſte ⅗ deelen werden gebruyckt. Ende ſoude ſulcx in der daed te koſten van het werck merckelick verlichten.

Maer, mijns bedunckens; naer dien ſoodanighe aenſienlijcke wercken, niet alleen haer gebruyck, maer oock haer ſtatelick ende onbekrompen ghebruyck dienen te hebben, ende de onkoſten, daer ick terſtond af ſpreken ſal, geenſints ſoo ſwaer en vallen, dat ſoo goeden Struyve om een Ey bedorven ſoude behooren te werden, ſoude men 't even als in 't Voorhout, op de volle twee Roeden, ofte 24. voet Breedte dienen te nemen.

Om het werck te verſekeren ſoude deſe Breedte ten wederzijden geſloten werden, met een Scheeps-plancke, ende die met Paeltjens gelijcks de Straete aengeſett, ende voorts aengeſant naer den eiſch.

Hier

Hier werdt van Klinckaert geſproken, ende niet van Straet-ſteen, eensdeels om het ghemack van 't gebruyck, ende ten anderen om den minſten koſt, makende ons de dagelixe ondervindinge bekent, ſooalhier in den Hage, daer het gery onendigh is, als in eenige Dorpen hier ontrent, dat ſoodanigen Straete ſeer beſtendigh, ende, mits een weynigh ſorghvuldigh onderhouds (daer van mede ſal geſproken werden) een' lange menichte van Jaren kan beſtaen, welverſtaende dat daer toe van den hardſten Klinkaert werde gebruyckt, ende geenſints van dien anderen weeckeren ſlagh, die Plavey genoemt werdt.

Komende dan hier mede tot den overſlagh van de Koſten, bevinde ick uyt de onderrechtinghe van verſcheiden Meeſters hun des grondelijck verſtaende, ende by my aendachtelijck uytgehoort, dat in de Roede vierkant gaen ongevaerlijck 2200. Klinckaert-ſteenen, ende dienvolgens dat ſoodanigen vierkante Roede ſoude komen te bedragen 12. Carolus Guldens, komt voor de dobbele Roede deſer Straete 24. Guldens, ſulcx by eenen van de kloeckſte der voornoemde Meeſteren, zedert overleden, op het ruymſte, met Arbeid, Steen en Hout, werde genomen op 25. Guldens. Het gae daer mede een weinigh onder oft over; het ſlot van de Hooft-Somme ſal doen ſien, dat het onderſcheid van klein belangh is, ende niet waerdigh om daer op te ſtaen.

Nu is dan de lengde van de Noord-endſche Brugge af tot aen het eerſte Huys van Scheveringh by metinghe van den Landt-Meter Floris Jacobſz Anno 1636 gedaen, bevonden 800 Roeden: Komende ſulcx nett over een met het aftreden van ſeker geloofwaerdigh Perſoon, lang overleden, die all wandelende

op

op die lengde gevonden heeft 4800. ſijner treden, vande welcke mitsdien even 6. inde Rhijnlandſche Roeden zijn gegaen, 't welck bevonden werdt de gemeene ſchridt te weſen van een man, die ſich niet en overſtapt.

Nemende alſoo yeder een van deſer Roeden lengde, als voren, op 25. Caroli Guldens, komt de Strate in alles vanden Haegh tot aen Scheveringh te bedragen 20000. Caroli guldens.

Van byde Kerck van Schveringh tot het voornoemde eerſte Huys toe ſijn bevonden noch 112. Roeden lengde. Om het plein byde Kerck te vinden, neme ick die ten ruymſten op 130. Roeden, deſe gedaen byde voornoemde 800. komt 920. Roeden ende tegens 25. guldens de Roeden als boven, voor alle onkoſten, niets uytgeſondert, de ſomme van eens 23000. Caroli guldens. Zijnde, mijns beduncken, ſoo geringhen geld, ten aenſien van ſoo loffelicken werck, dat ick my wederom niet en kan onthouden van waerſchouwen, dat de naelatigheid van dit voornemen by alle naerkomelingen verachtelijck ſal werden opgenomen.

Want om tot wat naerder aenwijſinghe vande Geldmiddelen te komen, wie en ſiet niet hoe geringen Toll den Intereſt van die ſomme ſoude konnen voldoen? welverſtaende als de ſelve by maniere van een Wegh-geld geheven wierde van allerhande luyden de Strate te voet, te peerde, ofte met den waghen gebruyckende, ende ſulcx door 't ſluyten alleen van eenen Boom ofte twee nametlijck aende Brugge vanden Haghe ende op de Heul vande Beke, ten zy men bevonde, dat een der ſelve genoegſaem konde weſen.

Doch het werck aldus voltrocken zijnde, ſoude ten derden op het Onderhoudt gelett moeten werden. Daerin wel volgens d' ondervindinge vande Stadt van Amſterdam ende andere wel geregelde plaetſen weinigh ſwaricheits is, mits de gedurighe hand daer aen werde gehouden, ende alle de minſte breucken geheelt, eer de ſchade grooter werde; maer ſoude ondertuſchen de beſtedinghe van ſoodanighen onderhoudt ende opſicht uyt het voornoemde Wegh-geld moeten ghevonden werden, ende het ſelve ſoo ruym genomen, dat alles mildelijck ende onbecommert konde werden betracht, ſulcx wy meten dat over de menighte ſeer ongevoeligh ſoude vallen.

Endtlick dan ende ten laetſten ſtaen my te beantwoorden ende uyt den weghe te leggen ettelicke ſwarigheden die in deſen ſomtijds zijn komen opgeworpen te werden.

Ten eerſten ſmijtmen my het Sand in d'oogen, ende ſeghtmen dat de Strate gelegt zijnde door het overſtuyven van de Duynen gedeckt, vruchteloos ſal werden gemaeckt.

Daer op antwoorde ick, dat inder daed 2. of 3. ſandighe plaetſen werden bevonden, daermen door ſoude moeten; maer van het ſwaerſte ſtuyven dat daer vallen kan en maeck ick geen werck met allen: Emmers is bekent ende taſtelick, hadde het gedurigh op die plaetſen geſtoven, dat de ſelve nu ſoo hoogh als huyſen ſouden ſijn, daer men die inder daed in langhe Jaren niet verhooght en bevindt te weſen. Daer van de reden openbaer is: dewijle namentlick dat d'eene wind doet afſtuyven, wat d'andere daer op heeft gejaeght. Behalven dat ſoodanigen opſtuyven niet anders als eens of twee maels des jaers by hooghe Stormen kan gebeuren: ſulcx dan geſchiet zijnde, oft wederom

by

by andere winden vande Straet geveegt ſal werden, of, des nood zijnde, door armer menſchen arbeid daer af gehaelt; waer van qualick de pijne waerd te ſpreken is, aengeſien, als geſeght is, het onghemack alleen op twee of dry ſandighe plaetſen en kan gebeuren, ende lichtelijck in jaer en dagh niet gebeuren en ſal. 'T is waer, binnen de Huyſen van Scheveningh is nu en dan door het warvelen vande winden aldaer een hoogh ſand op geſtoven: Maer ſtaet genoegſaem te vertrouwen, dat de Ingeſetenen aldaer voor ſoo grooten gerief geern de moeyte ſouden nemen van yeder een voor haer huysken ſijn' Strate klaer te houden, daer toe het volck deſer Landen van ſelfs genoegh genegen is, ende ſulcx niet zijnde, by bevel van de Overicheit daer toe ſoude konnen gehouden werden.

2. Sommighe hebben gevreeſt voor de ſteilte vande hooghe Klift, ende dat de Wagens met gevaer daer af ſouden rollen: maer, dieder wel op lett, ſal bevinden, dat, vermits de lengde vanden opgangh, de ſteilte aldaer niet meerder en is, als die vanden Ry-wegh, ten weder zijden vanden Vijverberg, daer niemand ongemack by en heeft.

3. Andere ſpreken vande laeghte vande Pannen, welcker ſommige des Winters een ſtuck weegs onder water ſtaen: ende het is waer, dat aldaer eenighe plaetſen ſouden dienen aengehooght te werden: maer de ruymte van Sand allom ſoo naer by der hand weſende, is wel te bevroeden, dat ſulcx voor een geringh te weghe kan werden gebracht.

4. Van gelijcken ſegg ick aengaende de kromten van den wegh, om den welcken, ſoo veel mogelick t' ontgaen, eenige kleine-hooghjens uyt den weghe genomen ende geſlecht ſouden

dienen te werden, want ſulcx mede een' ſake van klein gewicht is.

5. Endtelick werdt voorgeworpen dat de Pachter vanden Toll, mits de menighte van openbare toegangen dagelicx uytgeſtreken ſoude werden, ende met moeyte aen het ſijne konnen geraken. Daer tegens en kan niet ontkent werden, dat vele, inſonderheit voetgangers, op den Steen-wegh ſouden konnen komen, ſonder de ſlagh-boomen aen te doen: Maer dewijle ſulcx meeſt niet als voetgangers en ſouden weſen, daer van het minſte Wegh-geld te heffen ſoude ſijn; ſtaende het voornaemſte van Peerden en Wagens te wachten, en ſchijnt niet dat op ſoo geringen ſluyckerije veel achts te ſlaen zy.

6. Eene ſwarigheid van ander inſien hebb ick my ſelven indachtigh te maecken; namentlick dat (volgens d'onderrichtinge vande voornoemde Meeſters) de groote menighte van Klinckaert in deſen vereiſcht, loopende by giſſing, all over de 40. mael hondert duyſend, niet veel eer als in dry Jaeren tijds te bekomen ſoude zijn. Daer op ick niet en hebbe te ſeggen, dan, dewijle ſulcx is, datmen den tijd met geduld moet afwachten, gedenckende dat groote Staets ofte Stads-wercken noyt ten ſpoedigſten uytgevoert kunnen werden, ende in allen gevalle dat 3. Jaren verwachts ſeer weinigh is tegen den tijd van ſoo lange Jaeren, als dit werck, verwaerlooſt, uytgeſtelt ende verſuymt is geworden: ſulcx ick oordeele ten grooten deele daer door veroorſaeckt te weſen, datmen nu en dan deſe ſake komende te roeren ende levendigh te maecken, den Ruyter, ſoomen ſeght, over het Peert heeft geſett, met het opwerpen van all te hooge voorſlagen, als daer is het graven van een' treffelicke Vliet

naer

naer de Zee toe, het planten van wonderlicke Ryen Boomen neffens die Vliet, ende diergelicke cierlicke dingen meer, die van wegens haer gebruyck ende heerlickheid wel niet te laken en zijn, maer daer van de kost den lust heeft verslagen, daer in't tegendeel de onkostelickheit mijnen tegenwoordigen voorslag behoort aen te raden. Zijnde in somma aen all het gene voorsz is niet meer vast, dan oftmen omtrent 4. mael de twee Rijstraten van het Voorhout te maken hadde, sulcx bevonden zijnde soo Eerlijcken, soo Vorderlijcken, soo Vermakelijcken, ende soo lichten werck te wesen als in desen is aengewesen, laet ick alle verstandige lief hebbers van deser plaetse verbetringe oordeelen, oft het met reden langer uytgestelt behoort te werden. Mijnenthalven, eens hebb ick my bescheidentlick willen ontlasten van 't gene ick, naer mijne beste wetenschap, geoordeelt hebbe deser sake mede ende tegen te loopen, ende dit aldus den Achtbaren Magistraet van 's Graven-hage gedienstelick in handen willen stellen, om oft sy 't heden ofte morgen haere aendacht waerdigh mochten vinden; ten minsten, om tot een geringh bewijs te strecken van de oprechte genegentheit, die ick soo haere E. als de plaetse van haer bewind, mijne hoogh-geeerde Geboortstede, toedrage. God zegene d' een en d' andere met allen voorspoed.

CONSTANTER.

Brief van den Heer van ZUYLICHEM,

Aen den Heere

De VEER Baillieu van 's Gravenhage.

Mijn Heer;

ICk verneme met genoegen, datmen aldaer in ernſt begint te ſpreken van eenen Steen-Wegh uyt den Haghe, niet alleen tot Rijſwijck, maer oock tot Schevening, dien ick altoos voor den noodighſten, dienſtighſten ende lichtſten heb geoordeelt. Derhalven ick al voor ettelicke Jaeren mijn werck daer van gemaeckt hebbe, om ten allernauwſten te onderſoecken in wat manieren, met wat koſten, ende inſonderheit, met wat voordeel dat Werck ſoude konnen uytgevoert werden: Ende heb ick alles doen ter tijdt ſoo punctuelijck by een geſtelt, ende daer by gevoeght ſoodanige ſolutien op de gemeene objectien die ick doorgaens daer tegens hadde hooren voorwerpen, dat my Luyden van conditie, van middelen ende van geen ſlecht oordeel de eere deden van mijne redenen ſoo veel plaets te geven, dat ſy ſich gewilligh aenboden om haer part te dragen in het gheringhe Capitael daer toe vereiſcht. Daer tegen ſagh ick mijnen goeden yver eenige Heeren doemael onſe Magiſtrature bekleedende, ſoo weinigh ter herten gaen, dat ick mijn Diſcours, teeckeningen ende ſupputatien te rugge hiel ende op ſloot, om oftmen eens naer deſen betere ſinnen moghte bekomen, ende yemant mijne waerde Geboort-plaets ſoo lief krijgen, dat hy de hand wilde bieden om haer zeſſens die eere, dat vermaeck ende dat profijt te helpen toe brengen. Nu het ſchijnt dat de gedachten daer henen willen, is my leet ſoo verre van de hand te weſen, dat ick mijn geringe talent daer toe in perſoon niet en vermagh by te hrengen: Inſonderheyt dewijl my geſchreven werdt dat U. E. (miſſchien met kenniſſe van de Heeren van de Magiſtraet) tot mijnent heeft doen vernemen naer het gene by my in die materie op het Papier is gebracht.

Ick

Ick en doe in mijn' absentie niet geerne roeren onder de Papieren daer het bewaert light: maer niettemin, siende noch geene apparentie om met volkomen depesche van dit Hof mijne aenbevolen Commissie soo spoedigh te konnen voltrecken, als men, ten dien regarde, mogelick nevens my wel soude wenschen. Soo heb ick om geene insichten konnen naerlatigh wesen van mijne schuldige genegentheit in dese occasie bekent te maken, ende naer mijn vermogen te betrachten. Heb dienvolgens mijnen Sone van Zeelhem gelast het Cabinet te doen op steecken, daer gemelde Papieren gewisselijck te vinden zijn, volgens de aenwijsinge die ick hem dien-aengaende doe, met ordre van deselve door U.E. soo de E.Mog. Heeren van de Camer van de Rekening, als de Achtbare Heeren Regeerders van 's Gravenhaghe ter handt te stellen, in gevalle men persistere in de begeerte van de selve te doorsien. U.E. vertrouw Ick dat de moeyte sal gelieven te nemen van haer E. respective een dubbelt daer van te presenteren, met versekeringhe van mijne ootmoedige ende ghetrouwe affectie, tot haren dienst, geloovende insgelijcx dat ick van herten ben, &c.

Tot Parijs den 11. *May* 1663.

Brief

Brief van den Heere BALLIEU van 's Gravenhage, Aen den Heer van ZUYLICHEM.

Mijn Heer;

DE Heeren van de Rekeninghe der Domeinen van Hollandt ter handt gestelt zijnde de Requeste aen de Staten deser Provincie voor de tweedemael gepresenteert om Octroy, tot het maecken van een Straet-Wegh tusschen den Haegh ende Scheveningh, op de naem van den Penningmeester Soetens omme daer op te adviseren, hekben, alvoorens het selve te doen de saecke in deliberatie geleght met eenighe Heeren uyt de Magistraet van 's Gravenhage, ende dewijle op de gehouden conferentie by d'Heer Rentmeester Nieuwpoort geseidt wierde, dat U E. een pertinent concept; noopende het voorsz Werck hadde op 't Papier gestelt, gebruyckte ick de vryigheyt vanden Heere van Zeelhem daer over te begroeten, dewelcke my voor eenighe Daghen heeft doen behandighen U E. Missive ende oock de Schriften by U E. inghestelt. Ick hebbe die aenstondts aen beide gedachte Collegien gecommuniceert, dewelcke bevindende dat de voorsz stucken dapper ter saecke waeren dienende twee dubbelden daer van genomen hebben. d'Originale hebbe aen U E. Soon weder doen behandigen: inde aenstaende Maend sal het advis ter Vergaderinge vande Heeren Staten ingedient werden, twijffel niet aen eenen goeden voortganck van het selve werck. Ondertusschen hebbe niet konnen naerlaten U E. te bedancken voor de ghedane communicatie ende den oprechten yever die ick in U E. schrijven bespeurt hebbe, omme soo een goed werck ten dienste van het gemeen te vorderen, de gelegentheit sich offererende om U E. wederomme ergens in te konnen dienen, sal altoos bethoonen dat Ick metter daet ben &c.

In 's Gravenhage den 24 May 1663.